

Halálos kapzsiság

Senki sem előzi meg az *Edeka*, a *Lidl*, az *Aldi*, a *Rewe*, a *Tengelmann* és a *Metro* forgalmát. A hat vezető német szupermarketlánc osztozik az élelmiszerpiac 90%-án, a köztük folyó verseny pedig egyre keményebb lesz. Minél nagyobbak a kereskedelmi láncok, annál erősebben tudják diktálni áraikat és feltételeiket a beszállítóknak és a termelőknek. Lenyomják az árakat, s amazokra hátrítják a költségeket és a kockázatot. A diszkont áruházak szabályos árcsátákat vívnak – munkatársaik számlájára.

Mindennek az árát azonban a „harmadik világ” beszállítói is megfizetik. A nálunk fellépő nagyobb árnyomás a Dél országokban foglalkoztatottak számára több túlórást és bizonytalan munkafeltételeket jelent, valamint olyan fizetéseket, amelyek nem elégségesek a megélhetéshez. „A minden áron való olcsóságot nem adják ingyen”, figyelmeztet *Marita Wiggerthale*, az *Oxfam Deutschland* munkatársa. „A bangladesi és kínai varrónők, vagy a banánt, ananászt és kávétermesztő exportültetvények munkásai akkor még kevesebbet keresnek, és még jobban megsértik munka- és emberi jogaikat.”

Szakszervezetek és nem kormányzati szervek 2008 szeptemberében létrehozták a *Szupermarket-kezdemenyezést* (*Supermarketinitiative*), és követelik, hogy a szupermarketek teljes termelői és beszállítói láncában tartsák be a szociális és ökológiai szabványokat.

A kezdeményezés máris elkönnyelheti első sikerét. Miután visszaélések derültek ki, a nyilvános nyomás hatására a Metro-csoport megígérte, hogy egyik bangladesi beszállítójánál javítani fogja a munkafeltételeket. A farmerruházatot előállító *R. L. Denim* cégnél ez év kezdetén meghalt egy 18 éves munkásnő, mivel dolgoznia kellett, noha napok óta beteg volt. A hétnapos munkahét, a naponkénti túlórázás és a rendszeres verés napirenden volt ebben az üzemben, az órabér pedig átszámítva 20 eurócent, azaz kb. 60 forint. Az eset után a Metro felmondta a Denimmel kötött szerződését. A varrónők egy részének és a *Szupermarket-kezdemenyezésnek* a tiltakozása nyomán a Metro visszavonta a felmondást, és alaposabb ellenőrzéseket ígért a cégnél. De ez csak egyedi eset.

A kezdeményezés olyan, „törvényben rögzített szabályozásokat” követel a politikától, amelyek minden gyártóra és vásárlóra érvényesek. A felhasználók támogathatják a kezdeményezést, például azzal, hogy aláírják a tisztességtelen vásárlás elleni online-petíciót: www.unfairen-einkauf-stoppen.de. Hogy a Metrónál elért siker ne maradjon egyedi eset!

Claudia Mende

Forrás: Publik-Forum, 2009/14

További tájékoztatósi lehetőség:
<http://tudatosvasarlo.hu/>